

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

SANCTI|| IOANNIS|| DAMASCENI OPERA,||

Johannes <Damascenus>

Parisiis, 1577

De pœnitentia & confeßione. cap. lxxxvi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71880)

Nili. Audesne omnino iuueniliter te gerere, ac lasciuire, & ludis operam dare, cum Christianus sis? Audesne omnino saltare ac choreas agitare, pedesque ac manus ad diaboli arbitrium mouere? Quoniam modo cum veris Christianis te aggregas, ac cum ipsis versaris?
Euseb. Intus sacerdos Deo supplices pro mundi salute preces offert: & foris ludi celebrantur. Sic nimirum Israelita quoque ludebant: & eos exitium inuasit. Moses enim in monte, salutis eorum causa, Deo supplicabat: & plebs interim, posteaquam cibo ac mero operam dedit, ad ludendum surrexit. Eoque nomine, diuina ira in eos ruente, vno die viginti tria millia procubuerunt.

De arcanis, & arcana enunciantibus.

CAP. LXXXIIII.

Pro. 11.
Eccli. 19.
 13.
 8.

QVI reuelat arcana, ambulat fraudulentem. G
 Audisti verbum aduersus proximum tuum? Commoriatur in te, fidens quoniam non te dirumpet. Immitis est, qui non conseruat verba: & non parcat de afflictione & vinculis. Cora alieno ne facias aliquid absconditum. Nescis enim quid pariet. Non omni homini ostende cor tuum.

Chrysoft.

Qui auditum sermonem turo ac studiosè continet, magna cum voluptate vitam deget. Audisti verbum? inquit ille: commoriatur in te. Extingue illud atque obrue. Noli ipsi villo modo exeundi ac se mouendi potestatem facere. Quod dictum est, obrunca, atq; obliuioni manda: vt ijs similis sis, qui non audierunt.

Phil.

Loquaces homines, ea, quæ silentio premi debebant, euomentes, linguæ prurigine quodammodo laborantes, in aures auditione indignas profundunt. H

De improbitatis odio, & his quæ Deo displicent.

CAP. LXXXV.

Iob.

FLAGITIOSA Deus intueri non vult: coram ipsis non ingredietur Dominus.

Psal. 5.
 30.
 32. 52.

Non Deus volens iniquitatem tu es. Neque habitabit iuxta te malignus, neque permanebunt iniusti ante oculos tuos. Odisti obseruantes vanitates superuacue. Dilexisti iustitiã, & odisti iniquitatem. Dominus dissipauit ossa eorum qui hominibus placet: confusi sunt, quoniam Deus spreuit eos. Spreuisti omnes discedetes à iudiciis tuis: quia iniusta cogitatio eorum.

n8.
Pro. 12.
 17.

Abominatio sunt Domino labia mendacia: execratio Domino, cogitatio iniqua. Qui iustum iniquum iudicat, & iniquum iustum, immundus est, & execrabilis apud Dominum. Dominus superbis resistit. Abominatio Domino via peruersa. Immundus est apud Dominum omnis qui sublimi corde est.

Esa. 61.
Cap. 1.

Ego sum Dominus, amans iustitiam, & odio habens rapinam in holocausto. Facti estis mihi in molestiam: laboraui sustinens. Et cum extenderitis manus vestras, auertam oculos meos à vobis: & cum multiplicaueritis orationem, non exaudiam. Manus enim vestrae sanguine plenæ sunt.

Eccli. 10.

Odibilis coram Deo, & hominibus est superbia. K

De penitentia & confessione.

CAP. LXXXVI.

Gen. 38.

DIXIT Iudas: Iustior me est Thamar, quia non tradidi eam Sela filio meo. Attamen vltra non cognouit eam.

2. Reg. 12.

Dixit Nathan ad Dauid: Ecce ego suscitabo super te malum de domo tua, & tollam vxores tuas in oculis tuis, & dabo proximo tuo, & dormiet cum vxoribus tuis in oculis Solis huius. Tu enim fecisti abscondite: ego autem faciam vobis istud in conspectu omnis Israël. Et dixit Dauid ad Nathan, Peccaui Domino. Dixitq; Nathan ad Dauid: Dominus quoq; transtulit peccatum tuum.

Cum

A Cùm audisset Achab sermone istos, scidit vestimenta sua, & operuit cilicio ^{3. Reg. 21.} carnem suam, ieiunauitque & dormiuit in sacco, & ambulauit demisso capite. Et factus est sermo Domini ad Eliam, dicens: Nonne vidisti humilitatem Achab coram me? Quia igitur humiliatus est mei causa, non inducam malum in diebus eius, sed in diebus filij sui inferam malum domui eius.

Tu Domine secundum multitudinem bonitatis tue promifisti poenitentiam, ^{2. Par. 36.} & remissionem ijs qui peccauerunt tibi: & in multitudine miserationum tuarum decreuisti poenitentiam peccatoribus in salutem.

B Si fuerint mille mortiferi angeli, vnus ex eis non vulnerabit ipsum, si cogit ^{Iob.} in corde suo conuerti ad Dominum. Si iniquitatem, quæ est in manu tua, abstuleris à te, tunc leuare poteris faciem tuam absque macula, & eris stabilis, & non timebis. Misericordie quoque obliuisceris, & quasi aquarum, quæ præterierunt, recordaberis. Et quasi meridianus fulgor confurget tibi ad uesperam: & cùm te consumptum putaueris, orieris ut Lucifer. Si conuersus fueris, & humiliaueris teipsum, & iniquitatem abs te remoueris, erit tibi Omnipotens adiutor ab hostibus, & purum reddet te tanquam argentum igne repurgatum, & in uis tuis erit tibi splendor: quia humiliasti teipsum. Si conuersi fuerint ab iniquitate, & audierint, & seruerint, consummabunt in bonis dies suos.

Reuelat peccata sua in concilio uir prudens.

C Venite, & reuertamur ad Dominum: quia ipse percutiet, & curabit nos. ^{Pro. 11.} Viuificabit nos post duos dies, in die tertia suscitabit nos, & uiuemus in conspectu eius. Sciemus, sequemurque, ut cognoscamus Dominum. ^{Osée. 6.}

Conuertimini ad me in toto corde uestro, in ieiunio, & fletu, & planctu, & ^{Ioc. 2.} scindite corda uestra, & conuertimini ad Dominum Deum uestrum: quia benignus & misericors est, patiens & multæ misericordie, & poenitens super malitia.

Conuertimini ad me: & ego conuertar ad uos, dicit Dominus omnipotens. ^{Zach. 1.}

D Lauamini, mundi estote, auferite malum cogitationum uestrarum ab oculis meis. ^{Esa. 1.} Quiescite agere peruersè, discite benefacere: quærite iudicium, subuenite oppresso, iudicate pupillo, defendite uiduam. Et uenite, & arguite me, dicit Dominus. Si fuerint peccata uestra ut coccinum, quasi nix dealbabitur: & si fuerint rubra quasi vermiculus, uelut lana alba erunt. Si uolueritis, & audieritis me, bona terræ comedetis. Quod si nolueritis, & me ad iracundiam prouocaueritis, gladius deuorabit uos: quia os Domini locutum est. Conuertentur ad Dominum, & exaudiet eos, & sanabit eos. Cùm conuersus ingemueris, saluaberis. Ego sum ipse ^{43.} qui deleo iniquitates tuas propter me, & peccatorum tuorum non recordabor. Dic tu prius iniquitates tuas, ut iustificeris. Ego Dominus, & præter me non ^{45.} est alius. Deus iustus & saluus non est præter me. Conuertimini ad me, & salui eritis omnes fines terræ. Audite me, qui amisistis cor: qui longè estis à iustitia, appropinquate ad iustitiam meam: & ueritatem & salutem meam non tardabo.

E Quærite Dominum dum inueniri potest, inuocate eum dum prope est. ^{55.} Derelinquat impius uiam suam, & uir iniquus cogitationes suas, & reuertatur ad Dominum, & miserebitur eius, quia multus est ad ignoscendum. Si te correxeris, ^{62.} & feceris Hierusalem gloriam in Gentibus, iurauit Dominus in dextera sua, & in brachio fortitudinis suæ, Si dederò triticum tuum ultra cibum inimicis tuis: & si biberint filij alieni uinum tuum, in quo laborasti.

Reuertere uerfatrix Israël, ait Dominus: & non irascat uobis in perpetuum. ^{Hier. 3.} Veruntamen scito iniquitatem tuam: quia in Dominum Deum præuaricata es.

Repente loquar aduersus gentem, & aduersus regnum, ut eradicem & destruam illud. Si poenitentiam egerit gens illa à malo suo, quod locutus sum aduersus eam, agam & ego poenitentiam super malo, quod cogitauit ut facerem ei. ^{Cap. 18.}

Noli subtrahere uerbum, si fortè audiant, & conuertantur unusquisque à uia ^{26.} sua mala: & poeniteat me mali, quod cogito facere eis propter malitiam studiorum eorum. Meliores facite uias uestras, & opera uestra, & audite uocem Do-

- mini: & cessabit Dominus à malis, quæ locutus est aduersum vos. F
- Eccl. 33.* Si conuersus fuerit iniquus ab omnibus iniquitatibus quas fecit, & custodierit omnia mandata mea, & fecerit iustitiam & misericordiam & iudicium, ipse animam suam custodiuit. Et vidit, & conuersus est ab omnibus impietatibus suis quas fecit, vita viuere, & non morietur. Omnia delicta eius obliuioni tradentur, atque in iustitia sua viuere. Nolo enim mortem impij, dicit Dominus, sed ut conuertatur à via sua mala, & uiuat.
- 5ap. 12.* Fecisti ut bona spe sint filij tui: quia das ob peccata poenitentiam.
- Eccl. 45.* Non confundaris confiteri peccata tua. De propitiato peccato noli esse sine metu: neque adicias peccatum super peccatum. Et ne dicas: Misericordia Domini magna est, multitudinis peccatorum meorum miserebitur. Non tardes conuerti ad Dominum, & ne differas de die in diem. Subito enim veniet ira illius, & in tempore vindictæ disperdet te. Fili, peccasti? Non adicias iterum: sed & de pristinis deprecare. G
21. Beati qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur. Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis: & ego reficiam vos. Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde: & inuenietis requiem animabus vestris. Iugum enim meum suauis est, & onus meum leue. Et recordatus est Petrus verbi Iesu, quod dixerat, Prius quam gallus caneret, ter me negabis. Et egressus foras, fleuit amarè. Non est opus valëtibus medico, sed malè habëtibus. Euntes autem discite quid est, Misericordiam volo, & non sacrificium. Non enim veni vocare iustos, sed peccatores ad poenitentiam. H
- Luc. 15.* Quæ mulier habens drachmas decem, si perdidit drachmam vnã, nõne accendit lucernã, & euertit domũ, & quærit diligenter, donec inueniat? Et cum inuenit, conuocat amicas & vicinas, dicēs, Congratulamini mihi, quia inueni drachmam, quam perdideram. Ita dico vobis, gaudium erit coram angelis Dei super vno peccatore poenitentiam agente. Ait autem: Homo quidã habuit duos filios: & dixit Adolefcentior patri, &c. vsque ad finem Capitis.
2. *Cor. 7.* Quæ secundum Deum est tristitia, poenitentia in salutem stabilem operatur.
- Iac. 5.* Confitemini alterutrum peccata vestra, & orate pro inuicem, ut saluemini. Multum enim valet oratio iusti assidua.
1. *Jo. 1.* Si cõfiteamur peccata nostra, fidelis est & iustus, ut remittat nobis peccata nostra, & emundet nos ab omni iniquitate. I
2. Filioli, hæc scribo vobis, ut non peccetis. Sed & si quis peccauerit, aduocatum habemus apud Patrem Iesum Christum.
- Basil. Ho. de ieiun.* A peccato afflicti sumus? per poenitentiam curemur. Poenitentia porrò remoto ieiunio inanis & infrugifera est.
- In dict. illud, Attende tibi ipsi.* Attende tibi ipsi: ut pro delicti proportione, medicina quoque, opem suscipias. Magnam ac graue scelus perperrasti? Magna tibi poenitentia opus est, plurimis lachrimis, acribus vigiliis, perpetuo ieiunio. Leue ac tolerabile peccatum admisisti? Fac parem quoque poenitentiam adhibeas.
- Optandum est, ut malum ne quidem attingamus. Secundus autem tãquam navigationis hic cursus sit, ut post degustatum malum statim tanquam serpentis plagam fugiamus. Si repentino hostis impetu abreptus impiam cogitationem animo excepisti, ne in peccato cõsistas. Quod si hoc etiam tibi acciderit, at illud certè da operam, ne in vitio desideas. K
- Fieri non potest, ut quispiam ad virtutem se adiungat, quin prius à vitio prorsus abcesserit, & emerferit.
- Ob peccatorum grauitatem non desperandum.* Si miserationum Dei multitudo sub numerum, aut misericordie ipsius magnitudo sub mensuram cadere potest, in multitudinis & magnitudinis peccatorum comparatione, desperatione sanè afficiatur, qui peccatum admisit. At si hæc quidem, ut vero cõsentaneum est, & mensuræ subiecta sunt, & numerari possunt, Dei autem misericordiam ac miseraciones nec metiri, nec numero complecti quisquam potest, desperandæ salutis occasio non est, sed agnoscendæ misericordie, atque insectandorum peccatorum: quorum condonatio in Domini sanguine proponitur.

A Si qua tibi, frater, salutis spes reliqua est, si qua exigua Dei recordatio, si qua futurorum bonorum cupiditas, si quis metus suppliciorum; quæ impœnitentibus recondita sunt, respice primum, oculos in cœlum attolle, quo in malo sis agnosce. Improbati tua finem impone: temulentiam eam, qua vndique affusus es, excute. Insurge aduersus eum, à quo prostratus es. Miserationes Dei tibi in animum subeant, nimirum quòd oleo ac vino egrotos curet. Ne salutis spem abiicias. Illud Scripturæ fac tibi in memoriam redigas, Nūquid qui cadit, non resurget? & qui auertitur, non reuertetur? Qui vulneribus affectus est, curatur: qui à feris captus est, incolumis euadit: qui confitetur, non abiicitur. Non enim vult Deus mortem peccatoris, sed magis vt conuertatur, & viuat. Ne, tanquam in malorum profundum collapsus, contemnas. Adhuc patientiæ tempus est, tempus lenitatis, tempus sanationis; sed pedem refer. Cùm conuersus ingrueris, tunc saluus eris. Est enim ex laboribus sanitas, & ex sudoribus salus. Ne diffidas. Dies antiquos recogita. Est adhuc salus, est correctio. Bono animo esto: ne desperes. Non enim iam Lex est, quæ iudicet, ac sine vlla misericordia culpam morte mulctet: sed Gratia iam partes suas obit, supplicium differens, ac respicientiam expectans. Nondum fores clausæ sunt. Audit adhuc sp̄sus: nec dominatur iniquitas.

Ad monach. ap. s.

Hier. 8.

Pro. 18.

Turris fortitudinis non cecidit, frater: respicientiæ pharmaca vitiosa non sunt: perfracta ciuitas oclusa non est. Noli in imo malorum gurgite permanere. Noli teipsum homicidæ illi accommodare. Nouit enim elisos erigere Dominus.

Ad aliū mon. laps.

C Nemo in vitio degens salutem suam desperet: hoc nimirum exploratum habens, quòd quemadmodum agricolæ studium stirpiū qualitates immutat: sic etiam animi virtuti incumbentis cura eam vim habet, vt quoduis morbi genus expugnet.

Non vitij abiectio turpis est: sed ipsius conseruatio exitiosa. Ne peccatum confiteri pigreat: quò futurum pudorem per præsentem fugias (siquidem ille futura miseriæ pars est) perspicuumque facias te peccatum seridò odisse, vt qui ipsum, tanquam contumelia dignum, palam traduxeris, ac velut in triumphum egeris.

Na. 7.

Deus nulla re aequè, ac corporis afflictatione conciliatur: ac lachrimis misericordiæ re-
pendi solet.

Deus nulla re perinde delectatur, vt hominis correctione ac salute.

D Seminemus in lachrimis: vt in exultatione metamus. Niniuitas imitemur, non Sodomitas. Vitium curemus: ne cum vitio pereamus. Ionam prædicantem audiamus: ne igni ac sulphure obruamur.

Psal. 125.

Si Dei ira cum perturbatione coniuncta esset, non abs re quispiam salutis suæ diffideret, vt qui iam flammam eam, quam per tot vitia excitasset, extinguere non posset. Quoniam autem Deus ab omni perturbatione remotus est, & quamuis puniat, quamuis supplicium sumat, nõ ira percitus hoc facit, sed humanitate ac magna nostri cura & studio adductus, magnoperè proinde pœnitentiæ viribus nobis confidendum est.

Quamuis non omnibus numeris absolutam pœnitentiam præstiteris, Deus tamen ne paruam quidem atque ad breue tempus factam repudiat, verum huic quoque amplam mercedem constituit.

Chrysost.

Non temporis quantitate, sed animi affectione, pœnitentia ponderatur.

E Quem admissorum scelerum pœnituit, is etiamsi pœnitentiam haudquaquam flagitiis parem præstiterit, tamen huius quoque ipsius mercedem habiturus est.

Cùm peccasti, ne propterea de salute tua desperes, verum confestim ad resurrectionem curue. Ne ad teipsum his verbis utaris: Me miserum, actum est de me, scortatus sum, adulterium perpetravi, cædem admisi. Habes salutis portum peccatum propulsantem. Cùm enim talem virum (Dauidem) vulneribus affectum & laceratum fuisse, ac postea pœnitentiæ ope atque subsidio conualuisse perspicio, statim ad pœnitentiã curro, ac lachrimarum fontibus profusus fiduciam concipio. Vt ergo per illius pœnitentiã salutem tuam exploratiorem habeas, quæ dicam, audi. Multi sepe numero tum viri, tum femine, in graues & incurabiles morbos inciderunt. Lachrimæ fusæ sunt, consumpta pharmaca, medicinæ ars vitæ succubuit, pulchritudo contabuit, curandi corporis spes omnis abscessit. Obambulat deinceps vxor, anxio animo hæc dicens, Quò me conferam? Quid faciam? Opes exhausti, me-

Idem Ho.

1. in psal.

50.

Dauidis

exemplo

nunquam

de diuina

miserico-

rdia despe-

randum

est.

dicos acciui. Consumptis pharmacis hæret adhuc morbus, nec medicamentis hulus cedit. **F**
 Hic verò sepe accidit, ut quispiam ex his qui ad visendum egrotum venerunt, dicat,
 Ego quoque in eundem morbum quandoque prolapsus sum, atque ille, vel illa, certum phar-
 macum mihi adhibuit, meque morbo liberavit. Tum autem egrotus eum rogat, ut mulie-
 rem eam, cuius opera sanitatem recuperavit, sibi ostendat. Ille verò ait, Vade ad angipor-
 tum, qui iuxta hanc aut illam domum est: & inuenies. Eodem modo nunc quoque, quoniam
 adulterij aut cædis crimine te deinxisti (hoc autem acerbissimum hulus est) indicabo ti-
 bi quonam pacto ille curatus sit, & quod remedij genus adhibuerit. Nec illud dicam, Va-
 de ad angiportum, atque hunc aut illam interroga. Nihil hic negotio ac labore opus est, ni-
 hil necesse vestibulum domus transilire: Verum duntaxat hic stantem pharmacum susci-
 pere. Fac tantum diligenter attendas. David ergo, cum adhuc iuuenili etate esset, matrum
 tamen virtutis fructum possidebat. Contigit autem ut Saul in Dei offensionem veniret. **G**
 Itaque Samuelem misit ad huius adolescentis patrem. Venit igitur ad eum, non militum
 agmine stipatus, sed cornu duntaxat, in quo sanctum oleum erat, manu tenes. Et quid ait?
 Misit me Deus, ut unum ex filiis tuis regem efficiam. Qua oratione audita, Iesse ratus hæc
 dignitatem maiori natu aptam esse, primum filium in medium producit. Quid igitur Pro-
 pheta? Submoue eum. Non enim ipse Deo acceptus est. Secundum profert: sed frustra. Ter-
 tium item & quartum, ac quintum: sed incassum. Completus iam erat filiorum cæcus: nec
 tamen inueniebatur qui quærebatur. Ait ad eum Propheta: Nullumne alium habes? Erub-
 buit pater. Habeo, inquit, paruulum unum ac vilem opilionem. At tu regem quæris. Sic
 nimirum homo parumpendit: Deus autem coronat. Non enim ut videt homo, ita etiam vi-
 det Deus. Homo quippe videt in faciem: Deus autem intuetur cor. Num verò, inquit Sa- **H**
 muel, corporis proceritatem atque crassitiam querimus, ac non potius animi nobilitatem
 desideramus? Atque hic velim diligenter consideretis. Non enim Deus Samueli dixit, Va-
 de, ac Dauidem mihi unge: sed, unge mihi unum ex filiis Iesse. Cur autem Dauidem pe-
 culiariter minime nominavit? Nempe ne idem ipsi, quod Iosepho, accideret. Ut enim illius
 fratres, posteaquam eum regem suum fore didicerunt, insidias ipsi struxerunt, eumque op-
 pugnarunt, ac vendiderunt: sic metuendum erat, ne isti quoque idem facinus perpetrarent.
 Ac proinde ipsorum ignoratio eum à periculo vindicabat. Stabat anxius Propheta, Da-
 mihi unum, inquiens, ex filiis tuis. Ille verò, Non habeo, inquit, sed paruulum puerum oues
 pascentem. Vbi sunt qui formæ pulchritudine gloriantur? Nolim mihi corporis eleganciam
 commemorare: verum animæ pulchritudinem conspicias. Quid enim aliud est forma mul-
 lier, quam sepulcrum dealbatum, nisi pudicitia prædita sit? Nam si formæ quidem venu-
 state præstet, verum castitate ac morum probitate careat, præcipitium est aliis effusum, to-
 xicum stolidis comparatum. Etenim corporis pulchritudo tum morbo contabescit, tum morte
 deletur: animi autem elegancia immortalis est, ac labis expers. Ac tum denique ipsius de-
 cor magis elucet, cum sedatis atque compressis affectibus in tranquillitate versatur. Quo-
 circa cum forma conspicuum aliquem hominem aut mulierem videris, ne propterea eos ad-
 mireris. Nam etiam quercus, licet in altum porrigantur fructu tamen carent: vitis con-
 trā, licet humilis & abiecta, tempestiuas tamen vnas profert. Vtrum ergo mauiis, vineam
 habere, an arborem? Non dubium est, quin vineam. Etenim vinea ad exhilarandos animos
 vsui est: cum contra proceras quercus non nisi truculentis feris pabulum subministrat. Quid
 ape vilis? Quid pauone pulchrius? Rursum vter præstantior? Pavo, an apis? Nonne apis? **K**
 Si enim pauonem de medio sustuleris, nihil detrimenti attulisti: si autem apem, magnum
 hinc incommodum orietur. Venit ergo David, adhibetur oleum, ac Dei quidem decreto at-
 que sententia, hominis autem ministerio inungitur. Cornu ipsi impositum est, ac purpura &
 diadematis instar ipsi fuit: abiitque regnum obtinens, non lorica, nec clypeo, nec lancea, sed
 Dei calculo, qui potentia cuncta superat, communitus. Hic igitur, cum bellum gereretur,
 ac negotia turbarentur, Barbarique in Iudæorum regionem cum armis venissent, castro-
 rum bellique videndi studio profectus est. Ac Barbarum ad singulare certamen prouocan-
 tem cernit: nec quisquam erat, qui prosilire atque egredi auderet. Cum autem David armis
 fulgentem, atque intolerabili quadam audacia præditum hostem conspexisset, multo que
 iam timore perterritos, ait: Quisnam est incircuncisus iste, qui exprobrauit exercitui Dei
 videntis?

Corporum
 pulchritu-
 do nemi-
 nem, ad-
 miratione
 afficere
 debet.

- A** *viuentis? Aiunt ei: Vnde tibi hæc insolentia? Ille verò: Non insolentiam, sed fidem: non superbiam, sed pietatem habeo. Non ipsius immanem magnitudinem, sed animæ solitudinem specto. Non id ob oculos propono, ingentem nauim esse, sed quod gubernatore careat. Non eum extimesco: quandoquidem Dei hostis est. Quibus tandem armis fretus es, ô Dauid? Non carnalibus, inquit, sed spiritualibus. Arma enim nostra non sunt carnalia, sed spiritualia. Audierunt hæc verba nonnulli, atque eum ad regem adducunt, qui metu examinatus, ac tremore affectus sedebat. Atque ad eum Dauid: Cur concidit facies Domini mei? Videte ipsius probitatem, animique ingenuitatem. In die prosperitatis seruitutem confitetur. Quis est, inquit, iste incircuncisus? Vadam, & ipsius caput amputabo. Quid autem ad ista rex? Qui tandem hoc queas? Tu enim puer paruus es: ille autem bellator ab adolescentia sua. Dauid verò, Ne, inquit, ea spectes, quæ in oculorum sensum cadunt, sed quæ intellectu percipiuntur. Cùmque nihilo secius ipsi diffideret rex, cogitur iam præclara sua facinora commemorare. Puer paruulus eram, inquit, pascens oves patris mei. Et cùm veniret leo, vel vrsus, tollereturque arietem de medio gregis, sequebar eos, & eruebam de ore eorum, & percutiebam eos, & apprehendebam mentum eorum, & suffocabam, interficiebamque eos. Erit ergo incircuncisus iste vt vnus ex illis. Dixitque Saul ad Dauid: Perge, ac Dominus sit tecum. Dedit autè illi rex arma: verum ea gestare non poterat. Neque enim hoc sinebat Deus: quò videlicet nullus vinceret, nec arma rei præclare gesta, ac victoria partem sibi vendicarent, ac rex eorum beneficio ipsum victoriam consecutum esse diceret. Arma itaque abiicit, ac fidem induit. Nudus egreditur, sola fidei lorica instructus. Egreditur pastor, ac non miles. Saxum funda emittit, Philistæum ferit, ac non corporis natura & robore, sed fidei viribus victoriam refert. Ipsius gladium sumit, caputque ei præcidit: impletumque est illud Scripturæ, In operibus manuum suarum comprehensus est peccator. Hic ergo talis ac tantus vir, de quo dixit Dominus, Inueni Dauid, virum secundum cor meum (ô præclarum elogium! ô singulare virtutis argumentum!) hic inquam, qui feras superauerat, qui Goliath obruncarat, qui leonem strangularat, qui vrsum oppresserat, qui in iuuenili ætate prudentiam canam præferebat, qui paruo corpore, sed magno pectore erat, qui in regio indumento monasticam vitæ asperitatem exhibebat (fulgebat enim non gemmis, sed lachrimis: Lauabo enim, inquebat, per singulas noctes lectum meum, lachrimis meis stratum meum rigabo.) hic inquam, tanta virtute vir, qui spirituales gratias pertraxerat, qui coelestem axem attigerat, qui auxilium diuinitus consecutus fuerat, qui bella confecerat, qui deniq; magna & innumera aduersus diabolum facinora gesserat, post cultam pudicitiam, mansuetudinem, honestatem, cùm regnum obtinisset, atque innumerabiles hostium copias fregisset, cùm Gentes imperio suo ac ditioni subiecisset, altissimæque pace frueretur, negligentior segniôrque factus est: vt vel hinc addiscere liceat, quantum bonum sit afflictio, quæ virtutum omnium velut parens est. Tum itaque contigit, vt meridiano tempore post prandium è thoro exurgens, in solario deambularet. Ac statim vidit mulierem se lauantem ex aduerso in solario suo, militis cuiusdam vxorem, elegantis forma præditam. Vidit, inquam, atque oculis vagatus vulnus accepit. Audiant hæc, qui curiosis oculis alienas formas contuentur. Audiant, qui insano spectaculorum amore flagrant: qui dicunt, Spectamus, at hinc nihil damni contrahimus. Dauid læsus est: & tu non læderis? Ille læsus est: & ego tuæ virtuti cõfidere queam? Qui tanta spiritus gratiâ pollebat, telum excepit: & tu sanciani te negas? Atqui ille non scortum vidit, sed grauem ac pudicam mulierem, ac non in theatro, sed domi: tu verò in theatro cernis, vbi locus quoque ipse animam supplicij ream efficit. Nec dumtaxat cernis, sed etiam audis sermones obscenos. Nam & meretricios amictus vides, & diabolicos cantus audis: atque vndiq; percutitur mens tua, nimirum & ab oculis, per ea quæ cõspicis, & ab auribus, per ea quæ audis, & olfactu, per ea quæ odoraris. Et cùm tot præcipitæ sint, tot corruptelæ, quæ credere queam te à ferarum moribus immunem esse? Num saxum es? num ferrum? Homo es, communi naturæ imbecillitate circumdatus. Ignem cernis, & non vreris? An istud rationi consentaneum est? Ad fœnum lucernam adiunge: ac tum, si potes, nega fœnum exuri. Quod idem de natura nostra sentiendum est. Vidit igitur eam lauantem: ac pulchritudine captus est, telum excepit, vulnere affectus est. Acciuit eam rex, venit ea flagitium perpetratur. Ita expleta libidine*

2. Cor. 10.

Psal. 9.

Psal. 6.

Periculoso sum est mulieres lasciuo oculi inuolucrum.

domum eam redire iubet. Hæc eò dico, ac vulneratum in medilum profero, ut vos circumfrantes, quam ratione ipsi medicina fiat, perspiciatis. Nam & chirurgus habet qui se circumstent: ut quemadmodum artis industria morbum superet, videat. Multo itaque magis, cum Propheta vulneribus medica manus adhibetur, nos omnes cernere decet: ut quoniam pacto putredine ac Vermibus liberari debemus, exploratum habeamus. Graue peccatum: libido expleta est, peccatum plene perfectum. Nec erat qui medicinam afferret. Conceptit mulier. Antè enim existimabat rex id facinus ipsius marito incognitum fore. Nam etsi Propheta erat: tamen ipsius menti libido tenebras offundebat. Ut ergo conceptit mulier, Clerrimè statim ad regem accessit: aitque, O rex, perij. Ille autem, Quid tibi rei est? Prægnans sum, inquit illa. Peccati fructus pullulavit: accusationem in vulua circumfero. Indici-
 um peccati existit: domi se prodit scelus. Si vir meus venerit, ac viderit, quid dictura
 Peccatum sum? Atque hinc cogites velim, quantum malum sit peccatum. Rex militem timet. Neque
 hominem enim quisquam alius seruus censendus est, quam qui peccatum facit. Diademate redimitus
 timidum erat: & probrum metuebat. Quid? Nõne rex es? Nõne gladij potestatem habes? Ita est,
 reddit. inquit: sed graue peccatum admisi, quod miseriam procreat, atque ignominiam prodit. Vi-
 des quantum mali in peccato insit? Quid igitur hic facit rex? Scelus scelere cumulat. Cum
 enim mulieris maritus Vrias è bello venisset, atque ad regem adiiisset, sciscitatusque esset rex
 quo statu res militaris esset, Præclare, inquit, se res habet: vicinus. Cum ergo rex militem
 hostiles copias fuisse audisset, se verò voluptati succubuisse, in summa animi anxietate
 versabatur, nec propter cladis, quam ipse acceperat, ignominiam, ullam ex victoria vo-
 luptatem sentiebat. Ait igitur ad militem: Proficiscere in ædes tuas, ac corpus lava, mensa-
 que tua & vxoris complexu fruire. Quoniam autem consilio istud? Nempe ut vulnus ob-
 duceret, atque infans ex ipso procreatus esse putaretur. At istud in somnis ille oculus, vul-
 nerati curam gerens, non permittebat. Quid igitur ad hæc miles? Qui tandem istud, in-
 quit, facere queam? Israëliticus populus in bello est, dux in acie, arca testamenti Domini in
 castris: & ego domum ibo, ac deliciis indulgebo? Rex igitur, quoniam admisi flagitij ob-
 regendi nulla deinceps facultas dabatur, ad ducem epistolam scribit, hoc exemplo: Pone
 Vriam ex aduerso belli, ubi fortissimum est prælium: ut interficiatur. Atque ei epistolam
 ferendam committit. Ita, qui iniuriam acceperat, gladium in perniciem suam gestabat, ac
 litteras cruoris plenas ferebat. Ac deinde stetit in acie, ac mortem occubuit. En secundum
 scelus, hoc est cædes, adulterij fructus exitit. Hæc autem ob peccatores, & eos, qui pluri-
 morum malorum sibi conscij sunt, commemoro: ut cum ea audiunt, de sua salute minime
 desperent. Scriptum est enim: Non occides, non mœchaberis. Hæc autem duo primaria mā-
 data violauit. Adulterium enim perpetravit: ac tum eum, quem iniuria affecerat, intere-
 mit. Graue sanè vlcus, ingens vulnus. Posteaquam igitur ad bellum profectus Vrias ob-
 truncatus est, ac statim obductum peccatum exultauit, tum denique Propheta Nathan ad
 eum pervexit, Propheta, inquam, ad Prophetam. Atenim cum David quoque Propheta es-
 set, cur non sibi ipse medebatur? Nimirum quemadmodum medici, cum morbo conflictan-
 tur, aliorum medicorum ope atque auxilio indigent, quia morbus artem labefactat: sic etiā
 hoc loco Propheta ille erat, hic item Propheta: verum ille sanus erat, hic verò æger, non
 quidem in lecto iacens, sed in vitio degens. Aiunt igitur ei, Nathan Propheta foris est. In-
 grediat, inquit ille. Ingreditur ergo Propheta: conspicit eum non sine magno splendore
 ac regio fastu confidentem. Et quid ait? Lis mihi est: audi me. O singularem medici sapien-
 tiam! Ingressus est ferrum gestans, ut vlcus fecet: at illud ægroto non indicat, ne medici-
 nam refugiat, sed intus abscondit, non sub vestimento, verum sub narrationis cuiusdam in-
 tegumento. Confestim enim ut ingressus est, non dixit, O flagitiose, ô prophane, ô adulter, ô
 sicarie. Non aperta, n. reprehensionem adhibuit, nec orationis libertate prætextus omnis ex-
 perte vsus est: verum absconditum ferrum tenuit. Lis mihi est, inquit, ô rex. Ille autè: Age,
 quidnam tibi litis sit, commemora. Tum ipse: Duo viri erant in ciuitate vna, vnus diues,
 & alter pauper. Diues habebat oues, & boues plurimos valde. Pauper autem nihil habe-
 bat omnino præter ouem vnā paruulam, quam emerat & aluerat, & quæ creuerat apud
 eum cum filis eius simul, de pane illius comédēs, & de calice bibens, & in sinu illius dor-
 miens. Vides quemadmodum paupertas amoris, ac beneuolentiæ causa sit. Etenim apud di-
 uites

Auites ingens fastus est: apud pauperes autem vxor familia & ministra munere fungitur. Cum procreat filium, & mater ipsi & nutrix est. Apud diuites autem secus res habet. Nam ubi mulier puerum in lucem edidit, foris eum nutriendum tradit: ac fastus ingentem illam materni amoris vim abruptit. Parit mater: & nutrix non est. Pudo eam, quae mater exitit, nutricem esse. At non ita Deus. Nam & nos genuit, & idem ipse nos aluit. Vnde etiam cibi loco carne sua nos pavit, & poculi loco sanguinem suum nobis bibendum dedit. Cum autem venisset peregrinus quidam ad diuitem. Quinam hic peregrinus est? Libidinosi scilicet illa, & belluina cupiditas. Parcēs ille sumere de ouibus & de bobus suis, ut exhiberet conuiuium peregrino illi, tulit ouem illam viri pauperis, quae de mēsa ipsius comedeat, & in sinu ipsius dormiebat, & preparauit cibos homini qui venerat ad se.

B Quid igitur? Iratus est rex. Existimabat enim se de aliena controuersia sententiam ferre: ac quod iustum erat, luculenta voce pronuntiabat. Non enim beneuolentia mouebatur ne verum diceret: sed inuitus in iram prorupit, ac iustam sententiam tulit. Gladio morietur, inquit, atq; ouem in quadruplum restituet. Nec verò hoc ex Legis praescripto imperauit. Lex enim furem quadruplū reddere iubet. At ipse Legem quoq; transiit. Nā & ipsum morte mulctat, & quadruplum restitui iubet. Ad hunc itaq; modum emissa sententia, ac numeris omnibus absoluto iudicio, tum denique Propheta laruam abiicit, ac ferrum aperit, aitq; Tu es, rex. Quid igitur ille? Peccauit Domino. Vides quamnam etiam in morbo ingenuitate animi praestiterit. Non enim ad eum dixit: Miser & erumnose homuncule, vnde progressus, aut qua re fretus, ita audacter ingressus es? atq; arrogantia & fastu turgidus regē vsque adeo aperte coarguere sustines? Verū quid ait? Peccauit Domino. Quid igitur Propheta? Etia

C Dominus abstulit peccatum tuū. Celer poenitentia: celerior Venia. Dic tu prior, inquit, iniquitates tuas, ut iustificeris. Per opera Deo stomachū mouisti? Per verba te poeniteat. Hæc eò comemoro, ut audiant peccatores, & qui lapsi sunt, de Domini medicina non desperent, verūm ex animo ac nō subdole poenitentia agant. Peccauit, inquit, Domino. At ille: Etiam Dominus abstulit peccatum tuum. Tu quidem dixisti, Gladio interibit: at ego dico, Non morieris. Scorti amore captus es, ac stuprum admisisti? Vis poenitentiam agere? Ne peccatum peccato adiungas.

Esa. 43.

Ob eam causam Deus eos, qui peccati principatū tenebant, elegit, ne quis posthac salutis suae diffidat. Impius es? Magos cogita. Raptor es? Publicanum tibi animo propone. Impurus es? Meretricis tibi in mentem veniat. Homicida es? Latronem considera. Iniquus es? Ante

Hom. 2. in

Psal. 50.

D oculos Paulus tibi versetur, prius blasphemus, ac postea Euangelista: prius zizanium, ac postea triticus; prius lupus, ac postea pastor: prius plumbū, ac postea aurum: prius prædo ac pirata, ac postea gubernator: prius Ecclesiae popularor, ac postea Ecclesiae curam suscipiens: prius vineas excindens, ac postea agricola effectus: prius templū diruens, ac postea edificans. Vidisti singularem improbitatē? Vidisti virtutem superantē. Vidisti serui contumaciam? Vidisti quosq; Domini benignitatē. Ne mihi dicas, Blasphemus sum, persecutor sum, impurus sum. Omnium exempla præsto habes. Ad quem libuerit portū, cōfuge. Vis in veterē? Dauidem habes. Vis in nouū? Paulum. Ne tergiuer seris, ne cuncteris. Peccasti? Fac te poeniteat. Millies peccasti? Millies te poeniteat. Hæc verborū fomenta continenter adhibeo, ut tumorem comprimam. Non enim me fugit quā proclius sit ad desperationē conscientia. Instat diabolus gladios acuens, atq; his verbis utens: Totam iuuentutem tuā probro ac de-

Nullum tam graue peccatum est, quod non deleat poenitentia.

E decore affecisti: totum vitæ curiculū in flagitiis consumpsisti. Prius in theatro cū amicis eras, in circo cum sodalibus, in lupanari cum scortis. Postea rapuisti, auaritia te dedisti, fellisti, peierasti, blasphemus te deuinxisti. Quae iam tibi salutis spes esse queat? Actū plañe de te est. Quare praesenti vita frui, ac voluptatib⁹ da operā. Hæc diaboli verba sunt. At mea, contraria. Peristi? At salutē adipisci potes. Adulteriū admisisti? At eo crimine liberari potes. Lapsus es? At excitari potes. Parua est poenitentia tua? At magna Domini facilitas. Cædis crimine te constrinxisti? Poenitudine afficere, ac meliorem mentem indue. Adulterium perpetrasti? Cōfiteri. Cecidisti? Resurge. Vulnera intulisti? Medicinā adhibe. Et tantisper dum stiras, si in extremo die pecces, in ipso lecto, in quo decūbis, animā agēs, ac iam tamq; ex huius vitæ scena excessurus, tūm te poeniteat. Temporis angustia Dei benignitatem non preuenit. Nec verò mihi illud dicas velim, Quonam pacto, cum vlceribus

Diabolus desperatio nem peccatoribus inicit.

scateam, ac vulneribus undiq; confectus sim, extremo die poenitentiam agere queam? Potes
 audire, & quidem facile potes. Ora, fac elemosinam, in testamento pauperibus aliquid relin-
 que. Tu illuc vadis: & opus tuum hic manet. Ne mihi hoc dicas, Quoniam modo salutem
 habere queam? Cum Deus agit, rationes ne exposcas. Cum ille medetur, ne desperes. Stet me-
 dicus, secat, vrit, sexcenta medicamenta adhibet: nec tu ab eo curationis modum requiris, ve-
 rum conserui arti concedis. Seruo concedis: & Deo non concedis? Quo pacto id fiat, ne scisci-
 teris: sed admireris. Quaro enim ex te, quoniam pacto latro ille, qui omne vitæ tempus in ce-
 dibus & cruore confecerat, salutem consecutus sit? Parietes perfodit, bona diripuit, non resi-
 pit, non poenitentiam egit, cum in terra versaretur. Ab hominibus condemnatus est: à Deo
 corona redimitus. Vita penes eum potestas non erat: & regni fuit. Terrena perdidit, & su-
 perna accepit. Quoniam modo, dic quas? Vnico dumtaxat vocabulo. Quid enim dixit? Me-
 memento mei Domine, cum veneris in regnum tuum. Ac verbum hoc valuit. Quamquam non
 verbum dumtaxat, Verum Dei quoque benignitas poenitentia admixta latronem paradisi
 ciuem effecit. Quoniam pacto, nescio me à me curationis modum exposcas. Modum non quaro: satis
 mihi est morbo liberari. Audesne modum sciscitari? Deus est qui operatur. Cedo, quoniam modo
 adulteri, molles, pædicones, cum deprehendantur, in vincula cõiiciuntur, imperatoris autem
 nutu solo dimittuntur? Atqui imperator cõseruus meus est. Nam etsi purpuram gestet, nihil
 tamen me substantia antecellit. Vna enim eademq; mihi cum illo natura est. Et tamen ad
 unicum ipsius nutum, ac paucas litteras reus liberatur. Non iudex repugnat, non carceris cus-
 tos contra nititur, non legum autoritas aduersatur: Verum imperatoris dignitas reum ab
 omni periculo vindicat. Deus autem, angelorum & archangelorum dominus, nutu solo salutem
 afferre non poterit? Ac quidem imperator, si nocentem missum fecerit, cruciatu dumtaxat libe-
 rat: at Deus peccata remittit. Si enim dixerit, Adulterum esse adulterum nolo, sermo ipsius
 in opus prodit: si dixerit, Scortator iam scortator non sit, sermo ipsius mentem illius immutat,
 ac peccatum retundit. Atq; ut rem ita se habere intelligas, dixit, Volo cælum fiat: & factum
 est cælum. Volo terra fiat: & eam ex nihilo procreauit. Volo angeli fiant: & eodem momento
 angelorum chorus exiit. Itæne igitur, cum substantias meæ præditas, & corpora ex nihilo
 sermo efficiat, peccata tamen solvere non poterit? Nam quid est peccatum, si cum Domini be-
 nignitate cõferatur? Aranea tela. Ergone ventus, si aranea telam perflauerit, eam protinus
 lacerabit. Deus autem, si velit, peccatum delere non poterit. Hæc porro non eò à me commemo-
 rantur, ut seigniores ignauioresq; vos reddam: sed ut ad maioris expectationis, ac latioris
 spei fiduciam adducam. De nemine unquam desperes, o homo, nisi de eo, qui de sua ipsius salu-
 te nullam spem habet. Prophetam cogita, post Spiritus gratiam, post fiduciam ad Deum, post
 tot res præclare gestas, ac tot trophæa, prædicantem ac dicentem, Misere mei Deus secun-
 dum magnam misericordiam tuam. In Dominica benignitatis pelagus me ipsum proieci. Et
 quid vis, dic sodes? Audiisti Prophetam dicentem, Dominus abstulit peccatum tuum. Non hoc,
 inquit, solum quæro. Pulchritudinem meam peto, fiduciam peto. Et secundum multitudinem
 miserationum tuarum dele iniquitatem meam. Adhuc maiora posco, maiorem splendorem, ma-
 iorem puritatem. Amplius laua me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me. Adice
 misericordiam tuam, ac nervos tuos contende. Misericordia quidem Dei nullo sermone
 exprimi atq; explicari potest, cõprehensionem omnem fugit, mentem excedit, rationem su-
 perat: verum opus est, ut operam quoque nostram ipsi adiungamus. Animaduerte quod dico.
 Deus miseretur: at non simpliciter & absolute. Verum à nobis quidem aliquid impertiri
 vult. Quidnam autem his verbis volo? Innumeris peccatis scates, delictorum sarcinis preme-
 ris: cupio te iis leuare. Verum tu quoq; manum porrige. Non quod tua ope atque auxilio indi-
 geam, sed quia te etiã ad salutem tuam quippiam cõferre volo. Quoniam igitur pacto latro
 salutem obtinuit, ac tot peccata discussit? Atqui non misericordia sola, sed etiã fidei beneficio.
 Memento enim mei Domine, inquit, cum veneris in regnum tuum. Quidnam Deus ad ipsius
 salutem contulit? Peccatorum remissionem. Quid latro? Fidem. Qualem hanc? magnam, subli-
 mem, ad cælum usque peruenientem. Qui laudem istud? Iudei mortuos ad vitam reuocari,
 demones pelli, maris impetum frenari, terram scaturire, piscem staterem ferre, stellam Magos
 ducere, cœlestes ac terrenas creaturas velut satellitum officio fungi viderunt: nihilq; secius
 tamen eum in crucem egerunt. At latro, cum nihil eorum vidisset, verum eum conspuit, atq;

Peccatum
 cum Dei
 benigni-
 tate colla-
 tum, ara-
 nea tela
 est.
 Psal. 50.

Misericor-
 dia Dei o-
 peram quo-
 que nostram
 desiderat.

Luc. 23.
 Ingenla-
 tronis fi-
 des.

A contumeliosus affici, minime tamen offendiculum subiit, sed cœlorum regem cōfessus est. Vides quoniam non abs re misericordiam obtinuit: quoniam ipse quoque ad salutem suam fide contulit. Necesse est enim, ut cui misericordia impertitur, ipse quoque ad salutem suam adiumenti aliquid afferat. Age rursus, Publicanus ille, qui rapax erat, auaritiæq; studiosus, qua tandem ratione salutem adeptus est? Aderat Christus, ac dixerat ei, Veni sequere me: & surgens secutus est eum. Ita, quemadmodum latro verbum contulit, sic Publicanus quoque hoc ipsi præbuit, ut eum sequeretur. Ut enim in iis, qui aduersa valetudine laborant, ac penè incurabilibus morbis tenentur, atque ingentis pretij pharmacis opus habent, si medicus accedat, atque ad ægrotum dicat, Multis ad medicamenti confectionem rerum generibus opus habes, ægrotus autem pauperem se esse respondeat, negetque se habere unde tot medicamentorum genera comparare queat, tum verò dicat medicus, Hoc & illud da, & reliqua ipse suppeditabo: eodem scilicet modo ait quoque Dominus, Da mihi confessionem, & lachrimas ac poenitentiam: & reliqua de mea benignitate ac munificentia tibi dono do. Quid igitur obtulit Dauid? Quoniam, inquit, iniquitatem meam ego cognosco. Vicissitudo est. Dedit Dominus misericordiam suam: dedit rursus is qui peccauerat, confessionem peccatorum suorum. Et peccatum meum contra me est semper. O singularem animæ ingenuitatem! Peccati sui memoriam non abiicit, quamuis etiam ipsi remissum fuisset. Etenim ille in conscientia non secus atque in imagine quadam adulterium & homicidium depictum habebat. Perinde autem est ac si diceret: Ego peccatum meum video: tu ne id consideres. Ego illud scribo: tu, qui Dominus es, dele. Vide quid accidat. Si tu peccati memoriam retineas, Deus illius non meminit. Sin autem eius memoriam deponas, Deus illius recordatur. Ego enim, inquit, sum Dominus, qui deleo iniquitates tuas: nec eorum recedabor. Tu verò fac ea meminervis. Quid autem est quamobrem me eorum memorem esse vis? Nempè ut unâ quoque benignitatis Dei recorderis. Tales erant quondam sancti homines: eorum, quæ rectè & cum virtute gesserant, obliuiscabantur: peccatorum autem meminerant. Non ut nunc homines solent, qui scelerum quidem suorum obliuione tenentur: at si quid laude dignum egerint, in medium proferunt, animisque intumescunt, ac se insolenter iactant, humanam laudem aucupantes. Aliquid boni fecisti? Obluiscere: ut Dominus tuus istud commemoret. Aliquid mali commisisti? Memoria id tene: ut Dominus tuus illud obliuione deleat. Domino tuo cede. Num enim tu rectè facta tua ita oratione complecti potes, ut Dominus ea commemorat? Tu ea si narres, imminuis: Dominus autè, ea si exponat, auctiora reddit. Etenim cum roganti pauperi aliquod tribuisti, quid dicis? Vidi pauperem fame laborantem: & eum alui. At Deus dicit, Esuriientem me vidisti, & paui. Quocirca fac ei cedas, qui magnificè atque amplè virtutes tuas predicare potest. At verò peccata ipse tua commemora, ut ea obliteres. Atenim te pudet confiteri quòd peccaueris. Quotidie inter precandum ea recense. Non enim edico, ut ea cōseruo, qui probis te infectetur, exponas. Dic Deo, qui ea curat. Num enim, nisi dixeris, Deus ea ignorat? Nū ea ex te scire necesse habet? Cum ea committeres, aderat: cum ea perpetrare, norat. Perpetrabas ea: & perpetrare non pudebat. Quid ergo? Res ipsas non es veritus, & verba ea, quæ tibi iustitiam conciliant, vereris? Hic dicito, ut ne illic dicas. Dic & collachrima. Peccata tua in libro perscripta sunt. Spongiæ loco tuæ lachrimæ sunt. Lachrimas itaque profunde: & ea delebuntur: lachrimas emitte: ac purus illic liber inuenietur. Atq; ut quæta lachrimarum vis sit, exploratum habeas, audi. Num meretrix illa sanguinem effudit? Et tamen peccata sua deleuit. Quoniam tandem pacto? Lachrimis scilicet. Quid autem meretricem atque impuram mulierem commemoro? Illud Ecclesiæ columen, illud fidei fundamentum, illud chori Apostolici caput, beatus, inquã, ille Petrus, an non semel atque iterum, & tertio Christum abiurauit? Num autem propterea cruorem effudit, ac non potius lachrimarum fontes emisit, ac plorauit, atq; ita peccati labem absterxit? An non codicem domi habes, in quo quotidie impensi atque expensi rationes conscribas? Habeto etiam in conscientia tua librum, in quo peccata tua quotidiana à te conscribantur. Quod autem dico, est huiusmodi: Cum in lecto decubuisti, ac nemo est qui tibi negotium facessat, antequàm somnus te occupet, codicem in mediū propone, ac peccata tua tecum reputa, dicēs: Num hodierno die vel sermone, vel opere peccaui? Hoc Propheta quoque monet, cum ait, Quæ dicitis in cordibus vestris, & in cubilibus vestris

simile.

Es. 43.

Peccata sua obliuiscuntur homines, rectè facta meminerunt.

Mat. 25.

Luc. 7.

Salutare consiliū.

Psal. 4.

compungimini. Interdū hoc tibi facere non vacat. Nam & prefectorum metus, & sodalium colloquia, & negotiorum administratio, & proles educandæ studium, & vxoris cura, & instruendæ mensæ sollicitudo, ac sexcenta alia negotia te distrahunt. At cū in lectum, tanquam in tranquillū portum, te coniecisti, nec quisquam est, qui tibi molestiam exhibeat, dic peccatori tuo atq; animæ: Cōsumptus est nobis, o anima, hodiernus dies. Quid nā boni egimus? aut quid mali perpetravimus? Ac gehennæ recordare: ut & bonū augeas, & malum deleas. Si in lecto sis, ac peccata tua in memoriā tibi redigas, lacrimas funde. Nā hac ratione, etiā cubās, ea obliterare poteris. Deū roga atq; obsecra: atq; ita corp⁹ somno da.

Peccatorum excusatio hæc est: Peccator sum, inquit ille: ac proinde Ecclesiastico cœtui interesse nequeo. Imò verò, quoniam peccatorem te esse profiteris, adesto, quò iustus efficiaris. Iustus es? Adesto: ut ne iustitia excidas. Ecquis autem hominum, dic quæso, peccati expers est? Quin ob hoc ipsum & sacrificium est, & Ecclesiæ: ob hoc ipsum peccatio & ieiunium. Nam quia multa animæ vulnera sunt, multa quoq; aduersus ea remediorū genera inuenta sunt, atq; accommodatū cuique animæ vulnere pharmacum constructum est. Habes Ecclesiā, habes sacrificium quod celebretur, preces Patrū, Spiritus sancti suppeditationem, martyrum memoriā, sanctorum cœtum, ac pleraq; alia huiusmodi, quæ te à peccato ad iustitiam reuocare possint. Ad martyrum precatiorū non venisti? Et quam veniā obtinere queas, dic quæso? Cura aliqua huiusce vitæ te detinuit? Maius crimen. Vnam horam Deo non commodasti, ut integrum diem accipias. Peccator sum, inquis: ac propterea venire nequeo. Imò quia peccator es, idcirco ingredi. An te fugit, quòd qui ad altare assidui sunt, ipsi quoque peccatis scatent? Carne siqui dem cōuesti sunt, & sanguine compacti, & ossibus colligati. Quin nos etiam ipsi, qui in throno sedemus, ac docendi munere fungimur, peccatis implicamur. Nec tamen propterea de Dei benignitate desperamus, neq; ipsi inhumanitatem ac seuitiam tribuimus. Omnes enim homines sumus, ex iisdē elementis constati. Nec docendi prouinciam defugimus, in Dei benignitatem intuentes. Ac vos quidem, cū aliquid peccati admittitis, non tanto crimine constrikti tenemini: ut qui sub magistro ac doctore sitis. Nos autem, quantò vobis dignitate præstamus, tantò quoq; maiori crimine deuincti tenemur. Longè enim grauius est doctoris, quam discipulorum peccatū. Atque istud etiam diuina prouidentia factū est, ut ipsi quoq; sacerdotes peccato obnoxij essent. Nam si non peccarēt, atque huius vitæ perturbationibus subiecti essent, in alios inhumani & crudeles extitissent. Ob id igitur diuinitus factum est, ut sacerdotes quoq; ac præfeti perturbationibus ac vitis minimè carerent, ut per ea, quæ ipsi perpetuantur, iis, qui peccant, veniam impertire discant. Quinetiā Deus eos, quibus Ecclesiæ, ac populi curam mandaturus erat, in peccatum labi permisit: ut ob suos lapsus aliis humanos ac faciles sese præberent. Nam si ipsi à peccato immunes extitissent, nullam peccantibus veniam dedissent, verū inhumanitate præcipites acti, omnes ab Ecclesiā præcidissent. Quòd autem hæc ita se habeant, nec mera coniectura ductus hæc dicam, age ex ipsa historia fidem faciamus. Petrus regni cœlestis clauis suscepturus erat, imò, ut rectius loquar, suscepit: atque ipsius fidei populorum multitudo committenda erat. Quid enim ait ad eum Dominus? Quodcunq; ligaueris super terram, erit ligatum & in cœlo: & quodcunq; solueris super terrā, erit solutum & in cœlo. Erat porrò Petrus acris ac seueri animi. Quòd si hoc præterea habuisset, ut peccatum in eum non caderet, quis tandem ipsius discipulis apud eum veniæ locus fuisset? Quocirca diuina gratia hoc effecit, ut ipse ad breue tēps ab eo abscederet, atq; in peccatū laboretur, ut per ea, quæ passus fuerat, faciliore humaniorēq; se aliis exhiberet. Ac

Cur Deus sacerdotes quoque peccato obnoxios esse voluerit.

Mar. 16. perspice, quæso, quemnam virum in peccatū incidere permittat, nempe Petrum illū, Apostolorum coryphæum, firmum fundamentū, in fragilem petram, tranquillū portū, turrim minimè labantem, Petrum, in quā, illum, qui Christo dicebat, Etiā si oportuerit me mori tecum, non te negabo, Petrum, qui ex diuina reuelatione veritatem confessus fuerat, Tu es filius Dei viui. Hic igitur, ea nocte qua Christus proditus est, cū in Phariseorum domum venisset, ad prunas stabat, & calefaciebat se. Accedēs autē puella, dixit ipsi, Et tu cum Iesu Galilæo eras. Petrus autē: Non noui hominem. O Petre, estne id quod pollicebaris? An non recens dicebas, Etiā si oportuerit me mori tecum, non te negabo? Et nunc negas, atq; ais, Non noui hominem hunc. Nondum tormentorū, nondum virgarum periculo facto, sed dumtaxat

exiguæ

A exigua puella verbis auditis ad negandum profiliisti. Nondū equulei, nondum plaga, nondum flagra, nondum furores, nondum gladij exacuti, nondum prefecti, nondum comminatores, nondum mors impendens, aut denunciata, nondum carceres, & precipitia, & mare: & iam negas? Ac rursum puella: Verè & tu cum illo eras. Ipse autem: Non noui hominem hunc. Ecquis est, qui te alloquitur, vt tam facile ad negandum prorumpas? Nemo eorum, qui terrorem incutere poterant, sed mulier, imò nec mulier quidem, atque ipsa ostiaria, & abiecta nulliusq; pretij ancilla. O rem nouam! Puella Petrum superauit: puella accedens, Petri fidem perturbauit. Petrus, qui columen erat, puella minas non pertulit: Verum quamprimum illa vel duntaxat vocem misit, contremuit. Quem vidisti Petre, vt tam citò negares? Vilem puellam, ac contemnendam ostiariam. Hac visa Christum abiurasti. Ceterum tertio rursum puella, Et tu cum illo eras. Ille verò eodē modo rursum negauit. Ac tum denique Christus ipsum intuitus, ea, quæ dicta fuerant, ipsi in memoriam redegit. Quo intellecto ipse cœpit flere, atq; ob peccatum animo angri. Attamen Christus pro sua benignitate peccatū ipsi remisit. Norat enim, vt Deus, ipsi humani aliquid accidisse. Peccato porro succubuit, vt peccatum suum cogitans, ac Domini remissionem, ipse quoque aliis peccatoribus benignè ignosceret. Idcirco enim is, qui Ecclesiæ curam suscepturus erat, illud, inquit, Ecclesiarum columen, ille fidei portus, ille orbis terrarum magister Petrus, peccato succumbere permissus est, vt venia ipsi concessa, benignitatis occasio aliis fieret. Hac autem cur à me dicta sunt? Nempe quia nos quoque, qui sacerdotij munere fungimur, atque altiore subfello sedemus, peccatis constricti sumus. Ob eam causam non angelo, non archangelo, qui extra peccandi aleam positi sunt, sacerdotij munus commissum est, ne plebem peccantem fulmine ilico feriunt: Verum homo, ex hominibus assumptus, hoc subfellium suscepit, isque peccato ac voluptate tanquam vinculis quibusdam astrictus, vt cum peccantem aliquem nactus fuerit, benignitatis erga illum atque clementiæ ansam à peccatis suis trahat. Nam si angelus sacerdos esset, ac fornicatorem quendam arriperet, eum de medio tolleret, quoniā ipse huic vitio minimè obnoxius esset. Si angelus potestatem accepisset, non doceret, sed confestim mortem inferret. Nam quia ipse ab huiusmodi vitio alienus esset, idcirco aduersus eum, qui hoc crimine se deuinxisset, iracundia efferretur. Hac igitur de causa homini, qui peccata nouit, atque in seipso experitur, sacerdotij munus mandat, vt iis, qui ad se veniunt, ignoscat, ac non per iracundiam hominibus spoliatur Ecclesia.

D Si qua est anima, quæ caliginem à peccato contraxerit, ne timeat. Tantūm poenitentiam agat. Etiam si extremo vite spiritu cōslictetur, ac velut in vltima hora sit, ne pertimescat. Tantūm poenitentiam cum fletu agat. Ezechiam regem imitare, qui cum morbo affectus in lecto iaceret, atque Esaiam audiisset his verbis ad se vrētem, Dispone domui tuæ, morieris enim, & non vives, conuersus ad parietem, lectum suum poenitentia lachrimis perfudit, atque hac ratione quindecim vitæ annos confestim accepit.

Nemo de sua salute desperet. Publicanus es? Euāgelista fieri potes. Latro es? Paradisum furari potes. Magus es? Dominum adorare potes. Nullum est vitium, quod poenitentia non deleatur. Ob eam causam eos, qui improbitatis primas tenebant, elegit Deus, ne tu in perpetuam fugam te cōiicias. Facebant à te hæc verba, Perij, quid iam superes? Medicum habes morbo superiorem. Medicum habes, voluntate sola morbum depellentem, ac volentem. Ex nihilo te in ortum produxit. Quantò ergo magis in ortum productum ac distortum erigere atque instaurare potes? An non prius puluerem è terra sumpsit, atque hominem effinxit? Quonam modo ex terra carnem effecit? Quonam modo nervos, ossa, venas, oculos, palpebras, supercilia, linguam, pedes, manus, pedes, ac denique reliqua omnia? An non terra subiectū erat, atque vna essentia? Et ars ingressa est, ac varium istud opificium effecit. An modum, quo peccata delect, exponere potes? Vt enim ignis in spinas incidens, eas absumit: ad eundē modum, & quidem multò magis, Dei voluntas peccata nostra cōsumit, ac radicatus enellit, eumq; qui peccauit, similem ei, qui non peccauit, efficit. Modum ne inuestiga, nec curiosius id quod sit inquire: Verum miraculo fidē adhibe. Multa & magna peccata perpetrasti? Et quis tandem peccati expers est? Ad sacrificium tibi hoc satis est. Dic tu prior iniquitates tuas, vt iustificeris. Peccatum tuum agnosce, atque hoc, correctionis tuæ initium fuerit. Hæc moestus ac tristis sis, fac lachrimas fundas. Quid enim aliud meretrix illa præter

lacrimas effudit? Et hinc tamen id consecuta est, ut ipsius peccata deleverentur.

Plora ante tempus: ne illic plores. Pœnitentiã age, dum licet: ne tum scelerum te pœniteat, cum iam pœnitentiã tempus non erit. Bonis operibus incumbamus, quandiu possumus. Pecunias si amiserimus, eas recuperare possumus: temporis autem si iacturam fecerimus, alterius nanciscendi facultas nulla est.

Dei amor erga pœnitentes. Insanus amator non usque adeo amasiam suam deperit, ut Deus animam pœnitentem. Ea enim est Domini benignitas, ut neminem eorum, qui ad se profugiunt, auerſetur: Verum ipsi manum porrigat.

Tempore non est opus ei, qui salutis suæ desiderio tenetur. Siquidem latro non temporis tractu salutem adeptus est: Verum hinc duntaxat quod credidit, sempiternum regni cœlestis thesaurum lucratus est.

Dei bonitati obſtat qui de peccatorum venia desperant. Spem salutis abicere, ac pœcacione abſistere noli: Verum, cum peccator sis, accede, ut Dominum tuum laude atque gloria afficias, eumque supplex roges, ut benignitatem suam in peccatorum tuorum remissione ostendat. Nam si accedere peritueris, ipsius bonitati, quantum quidem in te est, obſtiteris, ac benignitatis facilitatisque ipsius affluentem copiam impediueris. Pœnitentium luctum, & quidem perlubenter, accipit: ut ea ratione pristinum splendorem atque ornatum recipiant. Ac sanè multò melius conducibiliusque est, priusquam ad Christi tribunal sistamur, omni crimine liberam, atque ijs, quæ nobis obicienda erunt, medicinam adhibere, omnisque culpæ spurcitiem eluere: quam tanti sper expectare, dum in scelerum pœnas incidamus, ac supplicium iusto iudici pendamus.

Athana. Peccanti habitus hominem in reprobium sensum ducit. Element. Celeri pœnitentiã opus est: ne alioqui, dum quis cunctatur, ac moras neſcit, tempus quidem prauum ad impietatem habitum ipsi conciliet: ipse autem mente reprobus effectus, superpera infera reputet, ac præposterè de rebus iudicet.

Quo statu vos inuenero, eo vos iudicabo. Atque in singulis rebus cunctorum finis clamat. Itaque tum ei, qui per omnem quidem vitam summo studio virtutem coluit, Verum sub finem ad vitium deuolutus est, inanes & infrugiferi omnes pristini labores sunt, ut qui velut in fabulæ catastrophe elanguerit: tum ei, qui prius flagitiosè ac sceleratè vixit, post autem ad meliorem mentem rediit, ad hoc ut malam diuturni temporis vitæ rationem per inſequentis temporis respicientiam expugnet, magna cura & diligentia opus est: quemadmodum videlicet ij quoque, quorum corpora diuturno morbo debilitata sunt, exacta victus ratione, ac maiore animi attentione indigent.

Difficile est ex vitiosa consuetudine emergere. Simile. Adhuc quidem fortasse vitia ea, quibus à puero quiſpiam assueuerit, repenti abſcindi possunt. Verum hoc demum, cum Dei potentia, atque humana supplicatione, & fratrum auxilio, & sincera pœnitentiã, & continua meditatione perficitur.

Longè quidem illud optimum est, non peccare. At bonum etiam, cum quis peccarit, ad meliorem frugem se recipere. Quemadmodum scilicet præstantissimum quidem est perpetua sanitate frui: at bonum quoque, post morbum ad sanitatem redire.

In quo sit vera pœnitentiã. Vera pœnitentiã in hoc sita est, ut ne quis iisdem criminibus obnoxius rursum inueniatur: Verum ea, ob quæ seipsum morte multandum existimauit, funditus extirpet.

Id demum est vere à peccatis conuerti, finem peccandi facere, ac non iam ad ea, quæ à tergo sunt, oculos conuicere.

Didymi. Conceptus de peccatis dolor, pœnitentis mentem puram efficit.

Præsentem virtutem Deus comprobans, veterum peccatorum obliuiscitur. Non resurgere, cum lapsus sis, Verum in peccato habere, contèptoris hominis est, ac vehemèter stolidi.

Eorum, qui ab impietate ad pietatem se conuerterunt, impietas, quæ loci expers est, non inuenitur. Neque enim ab initio erat, neque in sempiternum erit.

Salutis principium, est sui ipsius condemnatio.

Nili. Peccantibus Deus non statim pœnam infert: Verum pœnitendi, atque errati corrigendi ac sanandi spatium concedit. Nemo unquam perit, qui quidem efficaci pœnitentiã pharmaco usus sit.

Magna quidem ac præclara res est, nunquam in peccatum labi sustinere. Sin autem repentino hostis instinctu atque impulsione quandoque labi contingat, ad spem meliorem confugiendum est. Ita enim homines natura comparati sunt, ut ad contraria inflecti possint.

A Solet spiritualis doctrina iniectum animo ab improbitate fumum discutere. Exitium nobis afferre demones gestiunt. Nobis autem poenitentiam agentibus, ipsi à scopo aberrant: impetiturque illud Scripturæ, Desiderium peccatorum peribit.

psal. 111

Quocumque spiritus poenitentiae accesserit, non est dubium, quin illic omne peccati genus euertatur, ac pestiferi demones de medio tollantur.

Magnum ad salutem robur habet bona poenitentia. Quam quidem demus operam, ut semper excolamus, quò salutem assequamur, ac non percamus.

Non paruum est infimis homunculis vel gradum vnum scalæ virtutum conscendere: atque ita per recessum à vitio sursum se collocare.

B Cum fletu ad cœlestem illum ac summum medicum Iesum intrepidus accede, atq; omnibus ipsi animæ tuæ vulneribus detestis opem ipsius implora. Neque enim vulnus vllum aut vitium esse queat, cui medicinâ afferre non possit Christus benignissimus Deus noster. Animi vermes per precationem & ieiunium atque acres vigilias delere contende.

Christus rex ac Deus eos, qui coniectam in eum spem habent, atque imo pectore ingemiscunt, nullo modo auersatur, tametsi etiam ingenti peccatorum sarcina premantur: Quin potius eos admittit, ac purgat, adoptionisque munus ipsis impertit, ac temporis progressu virtutis opifices reddit.

Dixit, Misere mei. Vbi misericordia, censura locus non est. Vbi misericordia, iudex non sedet. Vbi misericordia, rationes non exiguntur. Vbi misericordia, citra vllam dis-

Cquisitionem salus obtinetur. Vbi misericordia, nihil dictione causæ opus est. Misericordiâ duntaxat quero: quid me ad reddendas rationes adigis? Tantum misericordiam postulo, atque accurati omnis examinis expertem salutem. Misere mei Deus, secundum magnam misericordiam tuam. Dixisti, Magnam. Dic etiam quantam? Haud scio. Nam quòd magna sit, id quidem exploratum habeo: quanta autem sit, cõprehendere nequeo. Magnitudinis quantitas me fugit. Ea enim nec sermone explicari, nec mente percipi potest. Ingentem misericordiæ fructum cerno. Nam nisi valde magna esset, pauci salutem consecuti essent. Nolo ergo, ait ipse, mortem peccatoris: sed magis ut conuertatur, & viuat.

Chrys.

Quanta

Dei mi-

sericordiæ,

dici non

potest.

Ezech. 18:

Quoniam nonnulli, partim matrimonium, partim militiam, partim artem, partim ser-

Nullus vi-

tutem, partim egestatem, partim alia quadam, impedimento sibi esse causantur, quomi-

ne status

est, in quo

salutis ne-

gatiu agi

nequeat.

D nus salutem adipiscantur, libet hodierno die planè hoc vobis facere, quòd nec opes, nec ege-

stus, nec militia, nec mercatura, nec matrimonium, nec liberi, nec artes, nec quicquã huius-

modi salutem officiat. Vocatus est Iesus ad nuptias: & profectus est. Quòd si profectus est, quid

afferrì potest, quamobrem malæ sint nuptiæ? Habesne quod dicas? Ego verò non hoc dun-

taxat dico, eum ad nuptias se cõtulisse, sed etiam munera obrulisse. Aquam enim in vinum

commutauit. Dominus nuptiis interfuit, easque honore affecit: & tu contumeliam ipsis inu-

ris, atq; matrimonium salutem obstare? Nihil igitur impedimenti ad salutem affert. Moses

uxorem ac filios habebat: Elias virgo erat. Ac Moses quidem de cœlo manna deuehebat:

Elias autem de cœlo ignem. Moses coturnicem è cœlo detrahebat: Elias cœlum verbo vin-

ciebat. Moses cum Deo sermones conseruebat: Elias item hoc consecutus est, ut cum Deo col-

loqueretur. Moses mare scidit, ac populum traiecit: Elias igneo curru in cœlum assumptus

est. Num huic detrimenti quicquam virginitas attulit? Num illum quicquam uxor impe-

diuit? Vidisti Eliam aëreum aurigam? Vidisti Mosen per mare incedentem? Vide iam etiam

Petrum, Ecclesiæ columen, qui & ipse uxorem habebat. Vnde autem eum uxorem habuisse

constat? Nimirum ex Euangelico testimonio id planum faciemus. Ait enim: Ingressus est

Iesus in domum Petri. Decumbebat autem socrus eius febricitans. Et accedens eleuauit eam,

apprehensa manu eius. Et continuo dimisit eam febris. Et mini strabat ei. Quocirca ne quis

uxorem, nec filios, nec militiam, nec mercaturam, nec artem, nec seruitutem, nec diuitias,

nec paupertatem preterat. Hæc enim meræ causificationes, ac simulationes sunt, hæc dia-

boli insidiæ. Militiam causaris, negasque te, quia miles sis, salutem consequi posse? Quid?

An non Centurio ille miles erat? Et tamẽ Christo dicebat, Non sum dignus ut intres sub

tectum meum: sed tantum dic verbo, & sanabitur puer meus. Et miratus Iesus, ait, Amen

dico vobis, non inueni tantam fidem in Israël. Nunquid ei militia impedimẽti obiecit? At

dices, Manuum labore atq; arte victito. Talis erat Apostolus, imò etiam Ecclesiarum pa-

- pulator: & tamen postea præco atq; Apostolus exiit. Quid porro? Diues es? Et Abrahâ
 quoque opibus affluebat, ac nihilo secius tamen Deo credidit, & reputatum est ei ad insti-
 tiam, atque amicus Dei vocatus est. Quid præterea habes quod dicas? Scruius sum? An non
 Paulum legisti, ad hunc modum Philemoni scribentem, Onesimum, qui tibi aliquando inu-
 tilis fuit, nunc autem & mihi & tibi utilis? At rex sum, inquires. Dauid etiam rex fuit.
 Et tamen postquam peccauit, atque ad eum Propheta Nathan accessit, eumque de peccato,
 quod admiserat, obiurgauit, scelus suum confessus est, ac dixit, Peccavi Domino. Et Na-
 than, perspecta ipsius celeri pœnitentia, his ad eum verbis usus est, Etiam Dominus trans-
 silit à te peccatum tuum. Nam quoniam celer pœnitentia fuit, proinde celerior quoque ve-
 nia exiit. At iuuenis sum, inquires. Daniele ob oculos tibi propone, qui leones tanquam
 cano constrinxit, & draconem perfregit, & Belem prostrauit, & Seniores condemnauit, G
 & Susannam à mortis periculo vindicauit. At dices, Calenti atq; impotenti corpore sum.
 Versetur tibi ante oculos Ioseph, nempe quonam modo ingentis philosophiæ specimen edide-
 rit, castitatemque complexus sit, sic videlicet se comparans, ut pallium quidem conscinde-
 ret, fidem autem minimè perfringeret, Verum Aegyptiæ mulieris impudiciam superaret,
 nec ipsius libidini obsequeretur. Quid insuper? Vidua sum? Si doniam illam intueri, quæ
 Eliam suscepit, ac pane & aqua pavit. At dices, Meretrix etiam sum. Meretricem Raab
 perspice, quæ exploratores abscondit, sicq; non modò se, verum etiam domum suam conser-
 uauit. At pauper sum, inquires. Vide quantam Lazarus, cum in tanta egestate versaretur,
 philosophiam, patientiamque præ se tulerit. Artis studiosus atque industrius es? At etiam H
 Iob. Vocatus est autem Iesus ad nuptias. Et cum accessisset, dicit ad eum mater. Vinum non
 habent. Dicit ei: Quid mihi & tibi mulier? Nòdum venit hora mea. Et cum hoc dixisset,
 ait, Implete hydrias aqua. Et fecerunt sicut imperauerat. Et extensa manu, aquam in Vinum
 commutauit. Quid autem est, quamobrem dixerit, Implete hydrias aqua? An qui sermone
 solo cœlum fecerat, ac terram atque omnia, quæ eorum complexu continentur, fundauerat,
 cuius aspectus abyssos siccant, quem omnis tum cœlestis, tum terrena creatura pertimescit,
 hydrias sermone implere non poterat? Verum ipse ait, Infundite aquam? Hoc, inquit, eò fa-
 cio, ut si miraculum hoc inficeretur, eorum manus, quæ aquam infuderunt, & eorum hume-
 ri, qui gestarunt, ipsos coarguant. Quod etiam ipsum in Lazaro fecit. Cum enim Lazari
 sorores venissent, dicentes eum morte functum esse, dixit ad eas Iesus: Vbi posuistis eum?
 Dicunt ei: Veni, & vide. O rem nouam & admirandam! Dixisti, Lazarus mortuus est: & I
 nunc ais, Vbi posuistis eum? Ipsius mortem Discipulis prius nunciauisti: & locum nescis? At
 Iudæorum causa hoc dico: quoniam improbo ac præpostero animo sunt. Ut enim ad monu-
 mentum accessit, dixit Iudæis: Tollite lapidem à monumento. Et tulerunt. Et clamauit voce
 magna, Lazare veni foras. Et statim prodiit fascis ligatus. Isne igitur, qui montes in cor-
 maris transfert, lapidem sermone voluere nequibat? Isne, qui mortis stimulum contriuit,
 qui inferni portas confregit, non etiam vestimetorum nexum perrumpere poterat: verum
 ait, Soluite eum? Ecquid igitur causæ afferri potest? Nempe, ut si inficiari in animum in-
 duxerint, eorum manus atque oculi ipsos conuincant.
- Cùm homo per piam exercitationem, probamque degendæ vitæ rationem, virtutem cõ-
 secutus est, ac iam eum pietate ac Dei timore præditum esse apud omnes constat, si postea K
 (quod Deus auertat) in peccatum cadat, id est ~~in peccatum~~. Etenim ex cœli fastigio, ad quod
 ascenderat, ad inferni fundum cecidit. Caterum, si in eo lapsu salutem suam non desperet,
 nec in profundum exitij gurgitem ruat, verum hinc emerfus, peccati lapsus per pœniten-
 tiam obtegit, nec improba sua consilia dominium in se exercere sinat, rursus in eundem gra-
 dum restituitur. Nam qui lapsus est, si in lapsu non maneat, verum exurgens, pœnitentiam
 amplectatur, rursus in eundem gradum quasi postliminio redit: quemadmodum alter quoque
 Propheta dicit, Si conuersus in gemeris, tunc saluus eris. Ac rursus alius: Ad me reuer-
 tere. Etiam si cecidisti, atque ad voluptatem te allisisti, propterea tamen spem ne abiice, ve-
 rum exurgens, scelera tua lachrimis ac gemitu prosequere, atq; ad me per pœnitentiã redi:
 ac tuum erratum corrigam. Ego enim sum, qui cõfractos & comminutos erigo. Dominum
 dicentem audiuimus, Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiã vos.
 Ego sarcinam vestrã leuo. Neq; enim me fugit, vos gestando Legis oneri pares nò esse. Ac
 proinde

A proinde descendit, ut vobis ipsius loco gratiam adueherem, ac vos peccatorum sarcina leuarem. Nemo, siue Magus, siue publicanus, siue blasphemus sit, ad poenitentiam accedere recuset, nemo vereatur. Non idcirco veni, ut mundum iudicem, sed ut mundo salutem afferam. His verbis utitur Dominus, ut nos cohortetur. Quare segnitiam omnem excutiamus. Accedens Iudas, Iesum osculatus est, dicens, Ave rabbi. Christus autem ad eum: Ad quid venisti? Ad quid venerim, percunctaris? Ut tibi osculum figam. O fraudulentum osculum, iniquitatis & exitij plenum, ac gehennæ cruciatum concilians! Meretrix pedes Iesu exosculata, perditam animam recuperavit, ac peccatorum syngrapham concepsit: hic autem eundem osculatus, de vita libro expunctus est. O mulieris sapientiam! O discipuli inscitiam! Illa Domini pedes deosculante gaudebant angeli, ac coronam adornabant: hoc **B** autem osculante, letabantur demones, ac finem, quo ipse se prefocaret, necebant. O osculum aceto ac felle refertum! Ave rabbi. Ille verò gaudet: tu verò plora, quoniam è gaudio eiectus es.

Dixit Iesus Mariae: Noli flere, sed abi, & dic fratribus meis, & Petro, Quia surrexit à mortuis, & ecce procedet vos in Galilaam. Ibi eum videbitis. Vides Domini commiserationem? Nullius alius, quam Petri, nominatim meminit. Quid ita? Quoniam scilicet reliqui non dixerant, Etiam si oportuerit nos mori tecum, non te negabimus. Hic autem, cum hoc professus esset, me tamen abiuravit, ac foras egressus, amare fleuit. Verebitur itaque in conspectum meum venire: quòd peccatum suum solutum non esse existimet. Ac proinde dixi, Et Petro: ut sine vlla dubitatione cum reliquis Apostolis me videat. Dic Petro: Ne vllò modo timeas. Non enim te à loco gloriæ submouit, non ceteris inferiorem constituit, non te à dextra mea propuli, nõ regni cœlestis claves alij dedi. Ne timeas. Nam quod ligaueris super terram, erit ligatum in cœlis. Ne metuas Petre. Non te à throno meo ablegauit, non gratiam meam tibi imminui. Quod enim tibi pollicitus sum, præstabo. Super tuam, petre instar firmam, fidem, edificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præuelebunt aduersus eam. Tu oues meas pascas, tu agnis meis pabulum porriges, tu ad dextram meam, tanquam tribunus stabis. Ne id te in metum conijciat, quòd me negaris. Lachrimas tuas perspexi: ac peccatum tibi remisit. Præclare quoque cū Iuda, qui me prodidit, ætatum fuisset, si poenitentiam egisset, ac non laqueo sibi mortem consciuisset. Eorum enim, quos scelerum poenitet, sum Deus. Ob eam causam in terram descendit, ut poenitentiam mundo impertiam. An, cum publicanis & meretricibus tantam peccatorum multitudinem remissem, tibi vnus peccatū non condonem? Ego poenitentes amore complector. Memento quòd Iudæ causa lachrimas fuderim, nec ipsum perire voluerim. Bonum erat ei, si, cum pecuniam in templo abiecit, poenitentiam egisset, ac non laqueo vitam finiisset. Quoniam autem poenitentia expers mansit, idcirco sempiterno cruciatu afficitur. At verò tuas lachrimas aspexi, ac peccati tibi gratiam feci. An cū Dauidi, qui duplex scelus, hoc est eadem & adulterium perpetraverat, ignouerim, eumque in pristinum Prophetiæ gradum rursus euexerim, tibi, qui domum, & uxorem ac nauiculam mea causa pro derelicto habuisti, vni cum peccato non remittam? Ne timeas Petre: ego sum qui dixi, Gaudium erit in cœlo super vno peccatore poenitentiam agente. Ego sum qui dixi, Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis: & ego reficiam vos. Bonum erat etiam Iudæ, si ad me se recepisset, ac non laqueo collū innexuisset, exitiūque sibi ipsi attulisset. Ego enim ne ipsi quidem mali quicquam imprecatus sum. Quin potius, eque ac reliquorum, ipsius pedes abluui, ac panem ipsi impertiuui, neque vllò modo cum eo expostulaui: ut hac ratione ad poenitentiam adduci posset. At noluit. Eoque nomine sempiternis supplicijs excruciat. Tu verò, quem admissi peccati poenituit, cum reliquis omnibus in conspectum meum prodire ne verearis. Ob eam causam non aginta nouem oues reliqui, atque ad vnam cucurri. Non gratia te, Petre, minui: quandoquidem & vmbra tua infirmis medicinam afferet, & sudaria atque semicinctia demones tua opera in fugam agent, & manus tuæ contactus eum, qui ab ipso ortu claudus est, ad cursum promptum ac celerem reddet.

Eiusdem.
Mat. 16.
Christi misericordia
erga Petrum.

Luc. 15.
Mat. 11.

Mat. 12.
Act. 5.
3.

De ijs qui ab agenda poenitentia abhorrent.

CAP. LXXXVII.

T iij